

10.4.1. A magyar Nemzeti Biztonsági Stratégiára (NBS) épülő Nemzetbiztonsági (szolgálatok illetve titkosszolgálati) Stratégiát (NS) előkészítő megfontolások (Várhalmi Miklós, 2002)

1. Motto: Minden megszokott pályán történő gondolkodás maximum csak közepszerű eredményeket hozhat minden területen. Óvjuk meg ettől az ország biztonságában meghatározó titkosszolgálati vonatkozásokat és gondolkodjunk széles látókörűen, sokrétűen!
2. Terminológia illetve szóhasználati szempontból a **nemzetbiztonsági szolgálatokat** igazán a **titkosszolgálatok** kifejezés jellemzi, illeti meg a legjobban, de a rosszemlékű titkosszolgálati kifejezést váltotta fel a nemzetbiztonsági szolgálatok fogalom, mely ily módon kisajátítja a **nemzetbiztonság** fogalmát, mely szélesebb, átfogóbb fogalom, mint a titkosszolgálatok tevékenységi területe és eszközrendszere. Azt javaslom, hogy ne a szóhasználaton múljon a jó vagy a rossz érzés, hanem a biztonságunkban és nyugalomunkban tapasztaltakon, azon, hogy ezen szolgálatok értünk vannak és nem ellenünk.
3. Az ország által nyújtott komplex biztonsági szolgáltatás nagy részét, a védelem sajátos elemeit meghatározóan a fegyveres testületek és rendvédelmi szervek, mint a magyar védelmi struktúra szereplői nyújtják. Ennek egy jelentősen felértékelődő szegmensét alkotják a nemzetbiztonsági szolgálatok.
4. A nemzetbiztonsági szolgálatok célját, szerepét, helyét, stb több szempontból is lehet és kell vizsgálni, többek között, nem rangsorban:
 - 4.1. Az NBS-ben szereplő megváltozott jellegű és szerkezetű kihívások szerint
 - 4.2. a védelmi struktúra más szereplőihöz viszonyítva
 - 4.3. a múlt és a jelen működés tapasztalatai szerint
 - 4.4. pénzügyi-gazdasági, működési költségcsökkentési szempontból
 - 4.5. karcsúbb állam- illetve közigazgatási szempontból
 - 4.6. a gyorsabb, megalapozottabb és biztonságosabb valamint biztosabb komplex nemzeti fejlődés (társadalmi, gazdasági, tudományos, stb) érdekében történő hasznosítás szempontjából
 - 4.7. a magasabb szinten eredményes bel- és külföldi védelmi együttműködés szerint
 - 4.8. a biztonsági kihívásoknak legtöbbjéhez való kapcsolódása, illetékessége szerint
 - 4.9. a biztonsági veszélyek megelőzése illetve utókezelése viszonylatában a megelőző szerepének kiemelése szerint, ami a társadalom komplex működése során a legtöbb hétköznapi folyamathoz való valamilyen nyílt és/vagy fedett kapcsolódást jelenti(folyamatos információ gyűjtések és értékelések)
 - 4.10. az elmúlt évek (évtizedek) megszokott gyakorlata és beidegzései szerint
 - 4.11. egyéb szempontok szerint
 - 4.12. Fontos a fentiek megfelelő sorolása és súlyozása, mint például a nemzetközi és belföldi kihívásokhoz való rugalmas alkalmazkodás elsődlegessége, a költséghatékonyság másodlagossága, egyebek harmadlagossága, stb.
5. A nemzetbiztonsági szolgálatok szerepét, feladatát, tevékenységét, szervezését, működését, irányítását az ország biztonsági feladat és tevékenység megosztásában résztvevő, a mai terminológia szerinti fegyveres erők és rendvédelmi szervek között kell meghatározni, harmonizálni, a megváltozott szerkezetű és jellegű jelenlegi valamint a belátható jövőbeni biztonsági kihívások, kockázatok, veszélyforrások komplex kezelésének újragondolásával, az ennek legjobban megfelelő védelmi struktúrában.
 - 5.1. Egyes nemzetközileg is elismert szakértők szerint az angliai példát analizálva, merészet gondolva, a nemzetbiztonsági szolgálatok ki is emelhetők a védelmi struktúrából, mivel a nemzetközi politikai-társadalmi-gazdasági-biztonsági, stb változások miatt a védelmi szerepük és jellegük iránti igény módosult már. Ez esetben komplex össztársadalmi fejlődést elősegítő szakággá is változtathatók,

melyhez egységes és igen korszerű gondolkodású politikusi és szakmai környezet szükséges.

6. A jelenlegi védelmi struktúra, mely oly módon gondolandó újra, hogy viszonylag rugalmasan alakítható legyen a folyamatosan változó biztonsági kihívásoknak megfelelően:
 - 6.1. Fegyveres erők
 - 6.1.1. Magyar Honvédség
 - 6.1.2. Határőrség
 - 6.2. Rendvédelmi szervek
 - 6.2.1. Rendőrség
 - 6.2.2. Polgári védelem (katasztrófa elhárítás)
 - 6.2.3. Vám- és Pénzügyőrség
 - 6.2.4. Büntetés végrehajtás
 - 6.2.5. Tűzoltóságok
 - 6.2.6. Polgári Nemzetbiztonsági Szolgálatok(Hírszerzés és elhárítás)
 - 6.2.7. Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálatok(Hírszerzés és elhárítás)
 - 6.2.8. APEH Bűnügyi Igazgatóság
 - 6.2.9. Ügyészség Nyomozóhivatalai
 - 6.2.10.Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálata
 - 6.3. Amennyiben készítünk egy táblázatot(mellékelve), ahol a sorokat a védelmi struktúra szereplői alkotják, míg az oszlopokat az NBS veszélyforrásai és az ezekhez való kapcsolódást illetve illetékességet a keresztpontokba tett jellel vagy súlyozott értékekkel jelöljük, úgy egyértelműbbé válik a struktúra szereplőinek szerepe, különös tekintettel a nemzetbiztonsági szolgálatok szükségszerűen és célszerűen legszélesebb körű kapcsolódásaira, illetékességére. A csatolt táblázatban szereplő súlyozások részben objektívek, részben szubjektívek, de egy szakértőkből álló munkacsoport objektívebbé teheti.
7. A régi kihívások egy része és az új kihívások nagy része a nemzetbiztonsági szolgálatok készségét, lehetőségeit, módszereit, alkalmasságát, illetékességét igénylik, egyrészt a kihívások jellege miatt, másrészt a nemzetközi együttműködést megvalósító partner titkosszolgálatok miatt is. A nemzetbiztonsági szolgálatoknak a biztonsági kihívások szerkezete és jellege megváltozásának, arányeltolódásának alább kiemelt főbb jellemzői alapján, az új magyar védelmi struktúrában a fegyveres erők és rendvédelmi szervek között, azokkal szoros együttműködésben meghatározóbb szerepet kell kapniuk, alapvetően például a jelenlegi katonai és rendőri feladatokhoz képest, mivel a katonai és rendőri jellegű veszélyek helyét illetve egy részét mindinkább a rendvédelmi szervek, ezen belül a nemzetbiztonsági szolgálatok illetékességébe tartozó biztonsági kockázatok veszik át:
 - 7.1. nem vagy csak alig kiszámíthatóak
 - 7.2. jelentős részük a normál, hétköznapi, polgári, bel- és külföldi folyamatokhoz, ügymenetekhez, érdekviszonyokhoz kapcsolódik, ezeken keresztül, ezek többszörös fedésével jelenik meg. A közvetlen érdekviszonyok, motivációk általában nem érzékelhetők közvetlenül és lappangóak illetve rejtőzködők.
 - 7.3. földrészeket, országokat átfogóan nemzetközi ügyek
 - 7.4. igen magas intelligencia- és tudásszinten jól kidolgozottak, előkészítették és szervezettek
 - 7.5. általában igen széles társadalmi és embercsoportokat foghatnak át: politikai, köz- és államigazgatási, védelmi, gazdasági-pénzügyi-banki, gazdasági társasági, kutatási, oktatási, kulturális, vallási, etnikai, szakmai, alvilági, stb.
 - 7.6. jelentős tőkefinanszírozással, háttérrel rendelkeznek, így a leghatékonyabb és legkorszerűbb tervezési, szervezési, technikai, végrehajtási és ellenőrzési módszerekkel, eszközökkel és szakemberekkel dolgozhatnak, ideértve a titkosszolgálati eszközöket és módszereket is. Veszélyességük politikailag, társadalmilag, gazdaságilag igen jelentős.

- 7.7. kezelésük (több)diplomás, (több)nyelv ismeretével rendelkező, speciális és nagy tapasztalatú szakértőket, titkosszolgálati módszereket és eszközöket valamint jelentős ráfordítást igényelnek rövid, közép és hosszútávon is.
- 7.8. az ügyek megfelelő feldolgozása hónapokat, sőt éveket is igénybe vehet
- 7.9. a minél szélesebb körű információszerzésen és ennek feldolgozásán alapuló megelőzésük sokkal fontosabb, mint az utókezelésük, melyhez igen hatékony hírszerzés szükséges
- 7.10. egyéb speciális jellemzők
8. A nemzetbiztonsági szolgálatok egymás közötti, a magyar védelmi struktúrán belüli valamint a nemzetközi munkamegosztásban résztvevőkkel kapcsolatos viszonyában is az egyik legfontosabb szempont a belátható és a kevésbé belátható biztonsági kihívásoknak, valamint ezek prognosztizálható, dinamikus változásainak megfelelő, igen rugalmasan, gyorsan és jól szervezhető, reagáló, operatív működés, együttműködés minden érintett szervezettel és azok munkatársaival.
9. A biztonsági kihívásokkal szembeni védelmi munkamegosztásban való meghatározó jellegük mellett, az össztársadalmi-gazdasági-műszaki, stb fejlődést elősegítő érdekérvényesítési feladatrészeket és tevékenység elemeket magasabb szinten kell kezelni és realizálni. A Szolgálatok értékét a személyi és tárgyi befektetések miatt is többre és igen sokoldalúan lehet hasznosítani a régi és a jelenlegi reflexekkel ellentétben, a nemzetközi tapasztalatokat is figyelembe véve.
10. A Nemzeti Biztonsági Stratégia alapján ki kell dolgozni a Nemzetbiztonsági Szolgálatok Stratégiáját, mint részstratégiát és ebben kell meghatározni a védelmen túlmutató stratégia célokat.
11. A nemzetbiztonsági szolgálatok feletti kontrollt alapvetően az Országgyűlés Nemzetbiztonsági és Honvédelmi Bizottságán keresztül teljes körűen érvényesíteni kell, az idevonatkozó törvényi szabályozások szükségszerű módosításával is oly módon, hogy az ne jelentsen államtitok sértést és ne avatkozzon bele közvetlenül a szakmai tevékenységbe. Természetesen az ÁSZ, a KEHI és más célszerű szervezetek is beletartoznak a szelektív ellenőrzési körbe. Más újszerű és az Országgyűléstől független, úgynevezett civil kontroll is elképzelhető.
12. Az újragondolandó és módosítandó védelmi struktúrát és feladat súlyozást az ezt meghatározó törvényi szabályozási (honvédelmi, rendőrségi, nemzetbiztonsági, stb) és költségvetési vonzatokkal együtt kell kezelni, széleskörű érdekegyeztetés és alapvetően a parlamenti pártok minél teljesebb konszenzusa mellett, különös tekintettel egy folyamatossági ország érdekre.
13. Az új védelmi struktúrában a nemzetbiztonsági szolgálatok pozicionálása, különös tekintettel a katonai és rendőri vonatkozásokra:
- 13.1. Katonai reláció
- 13.1.1. az országot közvetlen, fegyveres katonai támadás és fenyegetettség nem veszélyezteti, emiatt a mindennapok biztonságában közvetlenül nem játszik szerepet
- 13.1.2. biztosítani kell a NATO előírások minimumát személyi, tárgyi, stb normák szerint
- 13.1.3. a NATO helyállásunk és megfelelőségünk keretein belül valamennyi nemzeti katonai biztonsági igény automatikusan teljesül
- 13.1.4. a magyar katonai potenciálra a meglétének és jelenlétének tudata miatt van alapvetően szükség, mely kiegészül a rendvédelmi szervek feladatainak alkalmi támogatásával
- 13.1.5. a katonai hírszerzést és elhárítást ki kell emelni a katonai relációból Honvédelmi Minisztérium hatásköréből oly módon, hogy a polgáriakkal funkcionálisan összevonva működjenek, de a hírszerzésen és az elhárításon belül, a főigazgató (legfelső vezető) helyettesi szintjén elkülönüljenek (ennek indoklása a későbbiekben)
- 13.2. Rendőri reláció

- 13.2.1. A másik fő pillére a biztonságnak a rendőrség, amely a maga eszközeivel a belső rend alapvető jogosítottja, de csak a saját eszközeivel. A rendőrség a közrend, a közbiztonság, a bűnmegelőzés, a bűnüldözés, stb. rendőri területeit, rendőri eszközökkel művelje.
- 13.2.2. a rendőrségi törvényből és a BTK-ból meghatározva a hagyományos és klasszikus tevékenységeket, feladatokat kell a Rendőrség hatáskörében hagyni. A többit át kell csoportosítani a nemzetbiztonsági szolgálatokhoz, ezzel a felesleges átfedések és a rendőrségen belüli titkosszolgálati képződmények kialakulását megoldhatjuk. Természetesen a nemzetbiztonsági szolgálatoknak oly módon kell téma-, ügykör felelősként együttműködni kölcsönösen a védelmi struktúra valamennyi szereplőjével, így a Rendőrséggel is, hogy minden konkrét ügyben azonnal vonja be a legilletékesebb szervezetet a jogszerűen specializálható, ésszerűen és célszerűen megosztható részletekbe, azaz vonja be a katonai, rendőri és más (PVOP, APEH, stb) rendvédelmi specialistákat.
- 13.3. a többi fegyveres erő és rendvédelmi szervezet esetén alapvetően a titkosszolgálati eszközök és módszerek alkalmazását vissza kell vonni és az NBSZ keretében szolgáltatásként kell nyújtani.
- 13.4. a további rendvédelmi szervek szabályozását is a fentiekhez kell igazítani.
- 13.5. A nemzetbiztonsági szolgálatokkal kapcsolatos szubjektív és negatív megítélések, álláspontok:
- 13.5.1. bizalmatlanság a szolgálatokkal illetve munkatársaikkal szemben
- 13.5.2. konzervatív, merev, történelmi hagyományok miatti beidegzések
- 13.5.3. aggodalom attól, hogy nehezebben kézben tarthatónak tartott terület és ez árthat egy (vagy több) párt megítélésének, főleg annak, aki a szakmai területet vezeti
- 13.5.4. szűklátókörű biztonsági, védelmi szemlélet, a mai kor nemzetközi kihívásait nem a súlyukon kezelő felfogások
- 13.5.5. szinte alapvetően a katonaságában és rendőrségben gondolkodó beszűkült reflexek
- 13.5.6. a NATO tagságból fakadó eufória, miszerint mi most már védettek vagyunk
- 13.5.7. a NATO függőség illetve függetlenség téves értelmezés a nemzeti hírszerzésünk és elhárításunk önálló működtetése szempontjából
- 13.5.8. nem elég széles látókörű szakmapolitikai (titkosszolgálati) hozzá nem értés
- 13.5.9. a nemzetközi titkosszolgálati tevékenység változásainak, jelenlegi helyzetének, valóságos és prognosztizálható kockázati hatásainak nem kellő súllyal történő megismerése, elemzése, értékelése
- 13.5.10. hatásvizsgálat nélküli költségvetési kifogások
- 13.5.11. a kétharmados törvények módosításának nehézségeire vonatkozó indokok, melyek egyébként nem megoldhatatlanok esetleges ebbeli érdekegyezőséget és/vagy politikai alkuk lehetőségét is figyelembe véve
- 13.5.12. egyéb
14. Az amerikai tragédiából kiindulva és a biztonság sérülékenységét, a mai társadalmak és emberek harckészületlenségét feltételezve, az ország sokoldalú és hatékony védelmét, a MEGELŐZÉST kell célul tűzni. Ugyancsak az említett szomorú példából kiindulva megállapítható, hogy közvetlenül és önmagában sem a hadsereg, sem a rendőrség nem illetékes ilyen és hasonló veszélyek megelőzésére, elhárítására. Sajnos az amerikai titkosszolgálatoknak sem tudtak konkrét, érdemi előrejelzésről (az erre vonatkozó hírek bizonytalansága és ellentmondásossága mellett), de egyértelmű, hogy potenciálisan ezen szervezetek alkalmasak elsősorban és alapvetően ilyen előkészítettségű, szervezettségű események előrejelzésére, megelőzésére, természetesen szorosan együttműködve más belső- és külső védelmi szereplőkkel.
15. A XXI. századi magyar védelmi struktúrában a nemzetbiztonsági szolgálatok védelmi, előrejelző, megelőző, komplex és biztonságos nemzeti fejlődést elősegítő, jelentősen felértékelődött szerepe többek között az alábbiakkal biztosítható:

- 15.1. egy jó szervezeti (szabályozási, stb) formával és költségvetési támogatással fejezheti ki igazán egy ország, egy országgyűlés, egy kormány, egy koalíciót vezető párt, hogy milyen súllyal kezel egy fontos területet, amely a mindennek (politika, társadalom, gazdaság, stb) az alapjául szolgáló komplex biztonságban a legfontosabb szerepet tölti be.
- 15.2. önálló minisztérium vagy a Miniszterelnöki Hivatalon belüli miniszter, mivel így egy megfelelő hatáskörű kormánytag miniszteren keresztül biztosított az irányítás megfelelő szintje. Ez a szervezés pedig lehetőséget teremt arra, hogy a Honvédelmi- és a Belügyminisztériumhoz hasonló súllyal és jogi, pénzügyi, szervezeti, stb lehetőségekkel lássa el a felértékelődött és a két nevezett minisztériumnál nem kisebb, sőt mind jelentősebb feladatait. Felvethető azon kérdés is, hogy a nemzetbiztonsági szolgálatok felértékelődött tevékenysége miért indokol kevésbé egy önálló minisztériumot, mint a honvédelem vagy rendőrség, talán azért, mert megszoktuk(?). A megszokás nem a legjobb tanácsadó, ha számolnunk is kell vele.
- 15.3. A miniszterhez illetve a minisztériumhoz három (esetleg négy) szervezet tartozzon:
 - 15.3.1. A Magyar Köztársaság Hírszerző (vagy Információs vagy Felderítő) Hivatala
 - 15.3.2. A Magyar Köztársaság Biztonsági (vagy Nemzetbiztonsági vagy Elhárítási) Hivatala (az NBSZ-t főigazgató helyettesi szinten szervezve, amennyiben nem maradna önálló szervezet)
 - 15.3.3. A Magyar Köztársaság Belső Ellenőrzési (Belbiztonsági) Hivatala (a teljes belső elhárítás a fegyveres testületek és rendvédelmi szervek vonatkozásában). Ennek a szervezetnek a célja, hogy
 - 15.3.3.1. kiemelje a fegyveres testületek és rendvédelmi szervezetek vezetői alól a belső elhárítást és ezzel az ellenőrzés hatékonyságát egy felsőbb szintre tegye, így elkerülhetők a vezetői szubjektivitások, tévedések, indokolatlanul és ellenőrizhetetlenül eltérő bánásmódok
 - 15.3.3.2. egységes szemlélettel biztosítsa a védelmi szereplők belbiztonságát, ami nagyon érzékeny és törékeny dolog a rendkívüli módon befolyásolható emberi tényezők miatt
 - 15.3.3.3. a több kis belső elhárító, ellenőrző szervezet hatékonyságát, gazdaságosságát nagyban erősítse
 - 15.3.3.4. a miniszter kezébe kerül az egyes szervezetekben dolgozók ellenőrzése és így az egységes szemlélet biztosítható
 - 15.3.4. A Nemzetbiztonsági Szakszolgálat önállósága megfelelő hatásvizsgálatok mellett fenntartható, de az Elhárítási szolgálatba be is integrálható, főigazgató helyettesi szinten szétválasztva.
 - 15.3.5. a fenti szervezeti struktúrával egyszerűsödik a rendszer, sokkal hatékonyabb és gazdaságosabb lesz
 - 15.3.6. A magyar nemzetbiztonsági szolgálatok bármilyen elkülönítése, szétdarabolása, szétszervezése jelentős mértékben rontja az újszerű kockázatszerkezet miatt fejlesztendő hatékonyságot, gazdaságosságot, gyors, operatív működést. Ez általános szervezési, hatékonysági és gazdálkodási szempontból is egyszerűen átlátható és elemezhető. A történelmi és nemzetközi példák alapján bármilyen (állam- és közigazgatási) szervezet széttagoltsága esetén megnőnek a reakcióidők, csökken a rugalmas együttműködés esélye, nemkívánatos hatásköri és gazdasági átfedések keletkeznek, stb, melyek egy ország védelme, biztonsága szempontjából beláthatatlan károk veszélyforrásai.
 - 15.3.7. Szinte bárki által belátható, hogy Magyarország minden fontos nemzeti és nemzetközi jellemzője, értékmérője alapján csak egy irányítás, egy szervezet alá tartozó nemzetbiztonsági szolgálatokkal képes a leghatékonyabban és a leggazdaságosabban tevékenykedni, különös tekintettel arra, hogy a polgári és a katonai nemzetbiztonsági szolgálatok célja és működése igen hasonló és

mind nagyobb átfedésbe kerül. Hasonlással élve a szolgálatok elkülönült kezelése kissé olyan mintha az oktatásban szétválasztanánk szervezet és/vagy miniszteriális irányítás és/vagy gazdálkodás szempontjából az alap, közép és felsőoktatást. Egészségügyi példával élve máshol kezelnénk a gyógyszerészetet és az orvoslást vagy az intézményi ellátást(kórházak, klinikák, stb) és a házi-orvosi-családorvosi ellátást. Természetesen minden példa kicsit sántít, de alapvetően az érthetőséget szolgálja.

- 15.4. A szolgálatoknak a fentiekben és az alábbiakban részletezett összevonásáról néhány politikusnak és szakembernek az volt az előzetes véleménye, hogy ez egy volt szovjet vagy jelenlegi orosz minta, az erős, egy kézben összpontosuló titkosszolgálatokról. Ez a hasonlat egyáltalán nem jelenti azt, hogy az összevonásokat ezzel meg lehet reálisan kérdőjelezni. A hasonlatot kezelhetjük pozitív és negatív példaként is. Pozitív a példa, ha arra gondolunk, hogy a volt szovjet vagy a jelenlegi orosz hírszerzés (illetve titkosszolgálatok) a nem hivatalos és a hivatalos közlemények alapján is igen hatékonyan prognosztizálhatók. Negatív a példa, ha a szovjet szolgálatok negatív céljaira és negatív hatásaira gondolunk, de ez egy mesterséges elriasztás is lehet ettől a modelltől, holott tudjuk most és itt nem erről van szó. Idetartozó viszonyítás az is, hogy a Magyar Honvédség kb. 40.000 fő, a magyar Rendőrség kb. 30.000 fő, míg az egyes nemzetbiztonsági szolgálatok közül három kb. 1000 fő/szolgálat vagy ennél is kevesebb létszámú és összesen az öt nemzetbiztonsági szolgálat (a két katonai és a három polgári) összlétszáma is csak 5-10 ezer fő körül prognosztizálható, ami a katonai és rendőri létszámnak a töredéke. Tehát az esetleges összevonásokkal a titkosszolgálati túlhatalmat és a szovjet példával való riasztgatást nem kell komolyan venni, mert nincs gyakorlati jelentőségük az összevonással járó igen sok nemzeti előny mellett.
- 15.5. A szolgálatok összevonásánál a funkcionális megosztást (hírszerzés és elhárítás) a célszerűbb, nem pedig külön a katonai hírszerzés és elhárítás valamint a külön a polgári hírszerzés és elhárítás összevonása, mivel a hírszerzés és elhárítás célja, módszerei, eszközei eltérőek, működési területe is eltérő (belföld és külföld), stb. A polgári és katonai jellege a tevékenységeknek nem jelent olyan különbséget, mint a funkcionális jelleg, sőt a polgári és katonai jellegű tevékenységek összhangjának, szakértői átfedésének, módszereinek, és eszközrendszerének célszerűségei is erősítik a közös irányítást, összefogást. Természetesen a polgári és katonai területeknek egy szervezeten belüli elkülönítése egyértelmű, például a szervezet vezetőjének helyettesei szintjén. Továbbá úgy gondolom, hogy nem feltétlenül kell egy katonai jellegű szervezetnek közvetlenül a honvédelmi minisztert informálni, hanem ez is a kormány felé kellene, hogy történjen, mint a polgári szolgálatok esetében, hiszen a Kormánynak tagja a honvédelmi miniszter is. Az összevonásokkal kapcsolatos túlhatalmi aggályokat a történelem, az elmúlt tíz év már lelépte, túlhaladottak, ugyanis sem jogi sem költségvetési, sem pedig létszám(kevesebb, mint tízezer) tekintetében nem rendelkeznek a nemzetbiztonsági szolgálatok nagyobb lehetőségekkel, számszaki mutatókkal, mint a katonai(néhányszor tízezer) és rendőri területek(néhányszor tízezer), sőt aránytalanul kisebbekkel, mint amit a mai kihívások determinálnának. Ezzel a megoldással a hatásköri átláthatóságok, a felesleges átfedések, párhuzamosságok, a vezetők és működtető apparátusok nagysága, eszközök, szakemberek, rugalmasabb együttműködés igen jelentősen javíthatók a célok, a hatékonyság, a mai kornak való megfelelés, a szakmai és a pénzügyi-gazdasági szempontok alapján is (tárgyi, személyi és összköltség csökkenést is eredményezhet bizonyos mértékig)
- 15.6. Javasolt összevonások lecsökkentik a Szolgálatok nemkívánatos rivalizálási, információ visszatartási és információirányítási, befolyásolási lehetőségeit is.

- 15.7. A Nemzetbiztonsági Kabinet mellett, azzal összhangban a fegyveres testületek és rendvédelmi szervek között egy az eltérő minisztériumok felett álló operatív koordinációs testület létrehozása szükséges, melynek az összefogást, akciózást igénylő ügyekben azonnali operatív intézkedési jogosítványai lennének. Ez kidolgozandó.
- 15.8. A Szolgálatok legfelső vezetésében a politikusi, szakmapolitikusi megoldások elemzését, hatásvizsgálatát célszerű elvégezni, melyre nemzetközi példák is voltak.
- 15.9. A szakmai képzési rendszert felülvizsgáló, kidolgozó, megerősítő intézkedések, melyek nagyban elősegíthetik azt, hogy a jól képzett magyar hírszerző és elhárító legalább egyenrangú partnere legyen nemzetközi ellenfeleinek. Ugyanis a képzett magyar tehetség minden területen versenyképes a világon (lásd például az informatika területén is: Egyesült Államok, Németország, Oroszország vonatkozásában is).
- 15.10. A szolgálatok merev szervezeti struktúrái mellett, a szolgálatokon belül és a szolgálatok között olyan rugalmas kapcsolatot, mely lehetővé teszi feladatorientált team-ek gyors, operatív létrehozását. Például egy összetett ügyben a nemzetbiztonsági szakember, a katona, a pénzügyőr, a rendőr, az APEH szakember, stb. alkotna egy csapatot.
- 15.11. A keményen és kegyetlenül megjelenő terrorizmus és más nemzetközi szervezett bűnözési formák mellett és miatt továbbra is fenn kell tartani a szolgálatok hivatásos, rendfokozatokkal hierarchizált jellegét az alábbiak miatt is:
- 15.11.1. szolgálati fegyelem érvényesíthetősége, különös tekintettel a végrehajtásra
 - 15.11.2. államtitkok szigorúbb kezelhetősége
 - 15.11.3. az ellenőrzés, számonkérés fegyelmezettebb lehetőségei
 - 15.11.4. a felelősségre vonás, büntetés katonai bírósági jellege és sajátosságai
- 15.12. A nemzetközi kapcsolatok kiszélesítése és lehetőségeinek minél jobb felhasználása oly módon, hogy a nemzeti hírszerzési és elhárítási önállóságunk ne oldódjon fel ezekben az együttműködésekben
- 15.13. A szolgálatok és a civil szféra kapcsolataiban rejlő lehetőségek feltárása és hasznosítása (minisztériumok, intézmények, gazdasági társaságok, lakosság, stb)
- 15.14. A szolgálatok valamint az ott keletkezett információk tudatos és tervezett felhasználása az ország nem biztonsági és nem védelmi területein is. Ez a gondolkodás már eltér a régi beidegzésektől és felismeri, hogy a társadalmi-gazdasági fejlődésünk érdekében értelmes és hasznos célok tűzhetők ki a szolgálatok (ilyen irányú fejlesztése) felé, mint ezt teszik oly sok európai, amerikai, stb országban is, ne féljük tőle, éljünk vele.
- 15.15. Elméletileg és gyakorlatilag igen érdekes a HÍRSZERZÉS és az ELHÁRÍTÁS célszerű és szükséges aránya, súlyozása a célok és az ezt szolgáló tevékenységek tükrében, egymáshoz viszonyítva, a polgári és a katonai jellegüktől függetlenül is:
- 15.15.1. a HÍRSZERZÉS (jelenleg a fegyveres erőknél és rendvédelmi szerveknél megosztva)
 - 15.15.1.1. támadó(bb) jellegű
 - 15.15.1.2. aktív(abb)
 - 15.15.1.3. dinamikus(abb)
 - 15.15.1.4. megelőző(bb)
 - 15.15.1.5. a magyar gyakorlatban az állami támogatottsága és létszáma jelentősen kisebb, mint az ELHÁRÍTÁS-é (lásd ezen kiadványnak az elmúlt évek költségvetésével foglalkozó fejezetét és adatait)
 - 15.15.2. az ELHÁRÍTÁS (jelenleg a fegyveres erőknél és rendvédelmi szerveknél megosztva)
 - 15.15.2.1. védekező(bb) jellegű
 - 15.15.2.2. kevésbé aktív

- 15.15.2.3. sztatikus(abb)
- 15.15.2.4. utókezelő(bb)
- 15.15.2.5. a magyar gyakorlatban a súlya, az állami támogatottsága és létszáma jelentősen nagyobb, mint a HÍRSZERZÉS-é (lásd ezen kiadványnak az elmúlt évek költségvetésével foglalkozó fejezetét és adatait)
- 15.15.3. Felvethető a kérdés, hogy melyik tevékenység milyen arányban fontos a jelenlegi és a belátható közeljövőbeni érdekeinknek. Ehhez el kell dönteni, hogy milyen célok és feladatok érdekében kívánjuk hasznosítani a két főtevékenység irányt. Ennek különböző megközelítései:
 - 15.15.3.1. az eddigi, hagyományos, megszokott tevékenységekre, célokra, arányokban hasznosítjuk a kétféle tevékenységet
 - 15.15.3.2. továbbra is csak védelmi célokra, a védelmi struktúrán belül működtetjük a két szakágat
 - 15.15.3.3. az újszerű kihívásoknak megfelelően rugalmasan működtetve, akár bármikor átkonfigurálhatóan szervezzük meg
 - 15.15.3.4. a mai kornak legjobban megfelelően, a megelőzést igen magas szinten hangsúlyozva, ami a HÍRSZERZÉS meghatározó jellegének megvalósítását, fejlesztését igényli
 - 15.15.3.5. a védelmi szerepen túlmenően az ország komplex fejlődését is kiszolgáló tevékenység (politikai-társadalmi-pénzügyi-gazdasági-műszaki-tudományos-egészségügyi-stb), ami szintén a HÍRSZERZÉS jelentős erősítésével és kiszélesítésével érhető csak el
 - 15.15.3.6. a legszélesebb körű és a leghatékonyabb, nyilvános és nem nyilvános, külföldi és belföldi információ érzékelés, gyűjtés, szerzés, tárolás, feldolgozás, elemzés-értékelés, szétosztás, hasznosítás, beavatkozás hol és hogyan képzelhető el leghatékonyabban. Ezeknél a technikai és emberi erőforrások legcélszerűbb arányai.
 - 15.15.3.7. szervezési, szervezeti, irányítási, költségvetési, hasznosítási, biztonságpolitikai, Nemzeti Biztonsági Stratégiai, Nemzetbiztonsági Stratégiái, stb
- 15.16. Az ismertetett nemzetközi példák alapján a szolgálatok lehetőségeinek kiszélesítése, hiszen a holland és francia példák, szándékok is végtére eurokonformok. Az angolszász, amerikai megoldások, módszerek sem puhák, érzélgősek és az emberi jogok előtt nem mindenáron térdet hajtók, hiszen a kivédendő, támadó tényezők is igen kemények és összetettek. Megjegyzem, hogy egy ország biztonságához, védelméhez szükséges módszerek, eszközök és az emberi, személyi jogok védelme bizonyos mértékben ellentmondásos, tehát kompromisszumokat igénylő területek, de erre szolgálnak a törvényi szabályozások.
- 15.17. Az ország védelmi költségvetésén belül, a nemzeti biztonsági stratégiára alapuló nemzetbiztonsági törvénynek megfelelően a szükséges és megfelelő szintű működési valamint fejlesztési célú, személyi és technikai keretek biztosítása, esetleg a mindenkori GDP függvényében, egy alsó korlát mellett:
 - 15.17.1. A költségvetési támogatottság alapján történő parlamenti értékítélete a szolgálatoknak egyértelmű amellet, hogy a FIDESZ Kormány megemelte a támogatás mértékét, melynek keretében bérkorrekciókat (jóllehet az 1994-1998 közötti kormányciklusban jóváhagyott illetménykereteket töltötték „csak” fel), jelentősebb infrastruktúrális és operatív rendszer- és eszközberuházásokat hajtottak végre, amelyek az elmúlt tíz évhez képest jelentős előrelépést jelentenek a védelmi készségben (ezt az segíthette elő alapvetően, hogy stabilizált és fejlődésében megalapozott gazdaság állt rendelkezésre 1998-ban). Az öt nemzetbiztonsági szolgálat éves költségvetése azonban így is csak kb. 32 milliárd forint, ami az ország komplex biztonságában betöltött szerepe alapján, a nemzetközi kihívások, kompatibilitás miatt is igen kevés (összehasonlítva a

védelmi struktúrában belül a katonai, rendőri és más rendvédelmi szervek költségvetési arányaival is). Ez az elmúlt tíz év integrált hátránya, adóssága az ország biztonságáért, védelméért. A nemzetbiztonsági költségvetési keretnek a teljes magyar és azon belül a védelmi célú költségvetésen belüli, további emelését az alábbiak is indokolják. Amennyiben a bérezés nem éri el a piaccgazdasági illetve versenyszféra jövedelemviszonyait, úgy a magasan kvalifikált, többnyelvű, igen jelentős költségráfordítással kiképzett és gyakorlatot szerzett, alkalmanként életveszélyt is vállaló szakemberek elhagyták és folyamatosan elhagyják a szolgálatokat és a kontraszelekció folytatódik. A jelentős költséget jelentő technikai eszközök fejlesztése nélkül a személyi potenciál kevésbé használható ki. Az ügynöki hálózatépítésnek és fenntartásának költségei nagyrészt külföldi fizetőeszközben jelentkeznek, ami a valutaárfolyamok változásai miatt is növekvők, pedig megfelelő hálózatok nélkül nem lehet eredményes munkát végezni. A mintegy 32 milliárd forintos költségvetés alacsony voltát erősíti, hogy a komplex biztonságban, a véleményem szerint a három meghatározó pillér közül a katonaság, a rendőrség mellé a hírszerzést-elhárítást jobban fel kellene hoznunk, sőt ki kellene emelnünk. Mindezt egyrészt azért, mert a másik két pillér kevés a mai kor napi biztonságához. A napi, nemzetközi kihívások, a biztonságot veszélyeztető tényezők bonyolultabbak, súlyosabbak, magas szervezetszintűek, sok szálon kapcsolódhatnak nemzetközi vonatkozásokhoz, láthatatlanok, amelyek miatt ezekkel elsősorban a nemzetbiztonsági szolgálatoknak célszerűbb foglalkozniuk. Például ide sorolom a terrorizmust, a negatív gazdasági hatásokat (nemcsak a gazdasági bűncselekményeket), a felénk irányuló nemzetközi műszaki-gazdasági-ipari-pénzügyi hírszerzést, fegyverkereskedelmet, kábítószer kereskedelmet nukleáris anyagok kereskedelmét, ellenséges vallási-etnikai szerveződések - tevékenységeket, korrupciót, infokommunikációs bűncselekményeket, a szervátültetéssel, a klónozással, a genikával kapcsolatos bűncselekményi lehetőségeket, a környezetvédelmet, a geopolitikai-történelmi szempontból még legalább néhány évtizedig ellenérdekelt országok hírszerzésének elhárítását, stb. A szolgálatok szélesebb körű tevékenységi szemléletének változását indokolja a szolgálatok tevékenységéből kinyerhető műszaki-gazdasági-pénzügyi információk hasznosítási lehetősége is

- 15.18.A Nemzetbiztonsági Stratégia akkor lesz a legjobb, ha minél több érdek és embercsoport megnyerhető ebben, ha szakma is véleményt nyilváníthat valamint a számottevő pártok sem maradnak ki. Rendelkezünk olyan politikusokkal, szakmapolitikusokkal, szakemberekkel, szakértőkkel (nemzetbiztonsági, katonai, rendőri, pénzügyi, államigazgatási közigazgatási, külpolitikai, stb), akikkel, megfelelő kiválasztás mellett, hierarchikus csoportokban kidolgozthatók a legcélszerűbb megoldások a fentiekre, mivel ezt a csapatmunka segítheti a legjobban. Ezekből megfelelő hatásvizsgálattal kiválaszthatók a legjobb változatok. Széleskörűen éljünk a legilletékesebbek bevonásával, nehogy elpazaroljuk hasznosítható értékeiket. Mindez szándék, szervezés, együttműködés kérdése.